
KEN

2023-2027

RAPORT

JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOLE DOKTORSKIEJ

Szkoła Doktorska

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Nazwa i siedziba szkoły doktorskiej

Szkoła Doktorska

Okres ewaluacji

1.05.2019–11.05.2025

Nazwa podmiotu prowadzącego szkołę doktorską

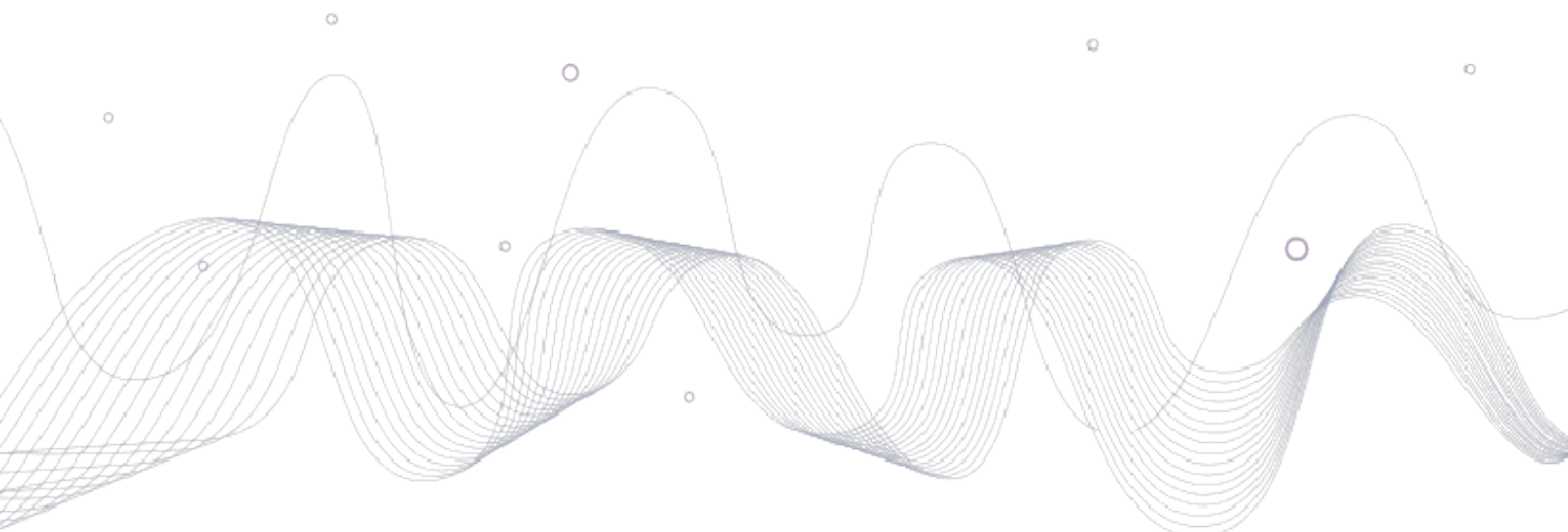
Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Podmioty współprowadzące szkołę doktorską (gdy jest prowadzona wspólnie)

-

Data sporządzenia raportu

29.07.2025

Skład zespołu oceniającego:

Przewodniczący:

Edyta Suliga

Sekretarz:

Łukasz Kłosowski

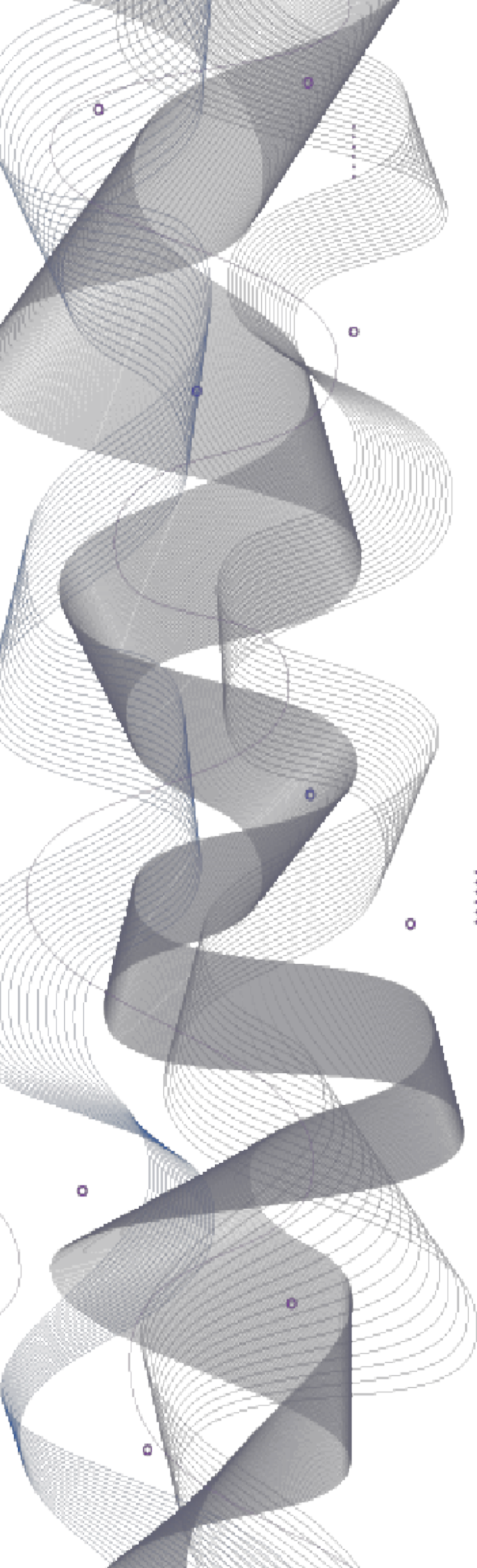
Członkowie:

Marcin Moskalewicz

Marcin Dorochowicz

Piotr Korzeniowski

Alicja Jagielska-Burduk

SPIS TREŚCI

I. Ogólne informacje o szkole doktorskiej	5
II. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	7
III. Współpraca podmiotu z samorządem doktorantów	9
IV. Informacje dotyczące szkoły doktorskiej, do których odnoszą się kryteria ustawowe	10
V. Opinia końcowa i rekomendacje	20
VI. Ocena i uzasadnienie	21

I. OGÓLNE INFORMACJE O SZKOLE DOKTORSKIEJ

Nazwa szkoły	Szkoła Doktorska
Data utworzenia	2019
Data rozpoczęcia kształcenia w szkole doktorskiej	1.10.2019
Podmiot współpracujący przy prowadzeniu kształcenia (nie chodzi o podmioty współtworzące szkołę doktorską)	-
Dziedzina/dziedziny nauki lub sztuki, w której prowadzone jest kształcenie	Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych (od: 01-01-2018) Dziedzina nauk humanistycznych (od: 01-01-2018) Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu (od: 01-01-2018) Dziedzina nauk społecznych (od: 01-01-2018) Dziedzina sztuki (od: 01-01-2018)
Dyscyplina/dyscypliny naukowe lub artystyczne, w których prowadzone jest kształcenie	nauki chemiczne (od: 01-01-2018) nauki fizyczne (od: 01-01-2018) filozofia (od: 01-01-2018) historia (od: 01-01-2018) językoznawstwo (od: 01-01-2018) literaturoznawstwo (od: 01-01-2018) nauki o kulturze fizycznej (od: 01-01-2018) nauki o zdrowiu (od: 01-01-2018) nauki o bezpieczeństwie (od: 01-01-2018) nauki prawne (od: 01-01-2018) pedagogika (od: 01-01-2018) sztuki muzyczne (od: 01-01-2018) sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (od: 01-01-2018)
Nazwa/zakres programu kształcenia	Program kształcenia I Program kształcenia II Program kształcenia III Program kształcenia IV Program kształcenia V Program kształcenia VI
Liczba osób prowadzących zajęcia	92
Liczba doktorantów odbywających kształcenie w szkole doktorskiej (według stanu na dzień 28.07.2025)	84

Liczba promotorów sprawujących opiekę nad przygotowaniem rozpraw doktorskich (wg stanu na dzień 28.07.2025)	62
Liczba promotorów pomocniczych sprawujących opiekę nad przygotowaniem rozpraw doktorskich (wg stanu na dzień 28.07.2025)	24

II. INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizytacja w Szkole Doktorskiej przebiegała zgodnie z ramowym harmonogramem wizytacji. Poszczególne punkty wizytacji były realizowane z niewielkim przesunięciami czasowymi, względem harmonogramu.

23 października 2025

O godzinie 9:00 w Sali Senatu rozpoczęło się spotkanie z Władzami SD/Uniwersytetu w celu przedstawienia szczegółowego harmonogramu wizytacji oraz zapoznania się członków Zespołu Oceniającego z prezentacją przez Władze SD i Uniwersytetu w zakresie najistotniejszych problemów, celów kształcenia, roli/funkcji SD w Uniwersytecie. W spotkaniu wzięły udział następujące osoby:

Członkowie Zespołu Oceniającego KEN:

- Edyta Suliga – przewodnicząca,
- Łukasz Kłosowski – sekretarz,
- Alicja Jagielska – ekspert,
- Piotr Korzeniowski – ekspert,
- Marcin Dorochoch – ekspert KRD.
- Marcin Moskaiewicz – ekspert zagraniczny nie brał udziału w spotkaniu ze względu na opóźnienie w podróży do Częstochowy.

Ponadto w spotkaniu uczestniczył Marcin Kościelniak – obserwator z MNiSW.

Szkołę Dokorską i Uczelnię reprezentowały na spotkaniu osoby:

- Alina Gil – Dyrektor SD
- Hanna Kaczmarek – z-ca Dyrektor SD
- Anna Majkiewicz – wcześniejsza Dyrektor SD
- Bogusław Przywora – p.o. Rektora
- Jakub Jakubowski – Prorektor
- Marcin Sosnowski – Prorektor
- Barbara Kowalska – Prorektor
- Joanna Socha – Prorektor

Spotkaniu przewodniczyła prof. Edyta Suliga. Spotkanie zakończyło się o godzinie 10:00

W godzinach 10:00-12:00 w pomieszczeniu nr 134 odbyła się ocena dokumentacji związanej z rekrutacją, Indywidualnych planów badawczych (IPB), dokumentacji oceny śródkresowej i in. W ocenie uczestniczyli członkowie Zespołu Oceniającego KEN, przy nieobecności eksperta zagranicznego.

W godzinach 12:00-13:30 miała miejsce przerwa dla zespołu oceniającego.

W godzinach 13:30-15:30 w Sali Senatu odbyło się spotkanie z zespołem przygotowującym raport samooceny, w tym - z osobami odpowiedzialnymi za ewaluowane kryteria oceny i przedstawicielami Rady Szkoły Doktorskiej. Spotkaniu przewodniczyła prof. Edyta Suliga. Do Zespołu Oceniającego KEN dołączył ekspert zagraniczny o godzinie 13:45. Dalsze punkty harmonogramu były realizowane w pełnym składzie zespołu oceniającego.

W godzinach 15:30-17:30 zespół oceniający miał możliwość zwiedzania infrastruktury badawczej SD, zapoznania się z wyposażeniem i zapleczem technicznym laboratoriów, pracowni, bibliotek. Zwiedzanie miało miejsce w budynku Wydziału Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i

Technicznych UJD.

24 października 2025

W godzinach 8:15-9:45 w sali 306 odbyło się spotkanie z prowadzącymi zajęcia w SD i promotorami doktorantów z ocenianych dyscyplin, reprezentowanych w SD. Spotkaniu przewodniczył prof. Marcin Moskalewicz.

W godzinach 10:00-11:00 w sali 306 odbyło się spotkanie z doktorantami i Radą Samorządu Doktorantów. Spotkaniu przewodniczył mgr Marcin Dorochołowicz.

Wobec wyczerpania dyskusji przed planowanym w harmonogramie terminem, nastąpiły przesunięcia kolejnych punktów wizytacji.

W godzinach 11:00-12:00 w pomieszczeniu 134 odbyło się spotkanie podsumowujące Zespołu Oceniającego KEN.

W godzinach 12:00-12:30 w pomieszczeniu 134 odbyło się spotkanie końcowe z Władzami SD i UJD. NA spotkaniu przedstawiono planowany przebieg dalszych etapów postępowania ocenającego. W spotkaniu poza członkami Zespołu Oceniającego uczestniczyli:

- Bogusław Przywora
- Jakub Jakubowski
- Marcin Sosnowski
- Alina Gil
- Hanna Kaczmarek

Spotkaniu przewodniczyła prof. Edyta Suliga.

Wizytacja zakończyła się o godzinie 12:30.

III. WSPÓŁPRACA PODMIOTU Z SAMORZĄDEM DOKTORANTÓW

Podmiot prawidłowo współpracuje z Samorządem Doktorantów. Właściwe organy Samorządu Doktorantów wyraziły zgodę na powołanie Dyrektora Szkoły Doktorskiej oraz wejście w życie Regulaminu Szkoły Doktorskiej, a także pozytywnie zaopiniowały kryteria oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny okresowej oraz program kształcenia, zatem Uniwersytet zrealizował swoje obowiązki ustawowe w tym zakresie, co sprzyja jakości kształcenia.

Poza przedstawicielstwem wynikającym z ustawy, tj. w Senacie i Kolegium Elektorów, doktoranci są członkami Rady Szkoły Doktorskiej (aż 3 doktorantów, co jest dobrą praktyką, godną naśladowania) oraz Zespołu Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej (5 doktorantów, po jednym z każdej dziedziny, co także godne naśladowania).

Samorząd Doktorantów, zgodnie z ustawą, decyduje w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych przez Uniwersytet na sprawy doktoranckie. Samorząd sporządza sprawozdanie z rozdziału środków finansowych i rozliczenie tych środków nie rzadziej niż raz w roku akademickim i udostępnia je w BIP na stronie podmiotowej Uniwersytetu. Uniwersytet zapewnia także warunki niezbędne do funkcjonowania Samorządu Doktorantów, w tym infrastrukturę i środki finansowe, którymi Samorząd studencki dysponuje w ramach swojej działalności.

Środki przeznaczone przez Uniwersytet na działalność Samorządu są wystarczające m.in. na pokrycie kosztów udziału niektórych doktorantów w posiedzeniach ciał Krajowej Reprezentacji Doktorantów, a także Doktoranckiego Forum Uniwersytetów Polskich.

W trakcie wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z grupą 16 doktorantów wszystkich roczników (bez udziału doktorantów korzystających z przedłużenia kształcenia) i różnych dyscyplin. Doktoranci w ogólności bardzo pozytywnie ocenili możliwości kształcenia oferowane przez Uniwersytet.

Całościowa ocena współpracy Podmiotu z Samorządem Doktorantów jest w pełni pozytywna.

IV. INFORMACJE DOTYCZĄCE SZKOŁY DOKTORSKIEJ, DO KTÓRYCH ODNOSZĄ SIĘ KRYTERIA USTAWOWE

- **Adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK oraz ich realizacja:**

Szkoła Doktorska Uniwersytetu Jana Długosza spełnia w pełnym zakresie kryterium 1 ewaluacji.

Szkoła dokonuje okresowego przeglądu i weryfikacji programu kształcenia, co skutkuje jego systematycznym doskonaleniem. Od 2020 r. podjęto co najmniej sześć uchwał Senatu UJD, które modyfikowały lub aktualizowały program kształcenia w Szkole Doktorskiej. Funkcjonuje Zespół ds. Jakości Kształcenia Szkoły Doktorskiej (ZJK-SD), monitorujący adekwatność programu oraz indywidualnych planów badawczych (IPB) do 8 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wprowadzane zmiany opierają się na wynikach ankiet doktorantów, hospitacjach zajęć oraz rekomendacjach promotorów.

Program obejmuje obowiązkowe przedmioty spoza dyscypliny doktoranta, a także otwarte seminaria interdyscyplinarne i projekty badawcze obejmujące różne dziedziny nauki.

Promotorzy, często reprezentujący inne dyscypliny lub uczelnie, wspierają integrację środowisk naukowych oraz rozwój badań o charakterze interdyscyplinarnym. Doktoranci uczestniczą w szkoleniach z zakresu pozyskiwania grantów, obsługi baz danych, metodologii badań oraz języka naukowego.

Realizacja IPB jest monitorowana na podstawie corocznych sprawozdań doktorantów i opinii promotorów. Odbywają się spotkania z promotorami służące wymianie doświadczeń oraz przygotowaniu do oceny IPB i oceny śródkresowej. W ofercie uczelni znajdują się kursy z zakresu mentoringu, w których mogą uczestniczyć promotorzy. Biuro Karier oraz doradca zawodowy wspierają doktorantów w planowaniu ścieżki zawodowej, a dodatkowo istnieje możliwość udziału w szkoleniach z autoprezentacji.

W ramach ewaluacji przeprowadzono losowe badanie IPB – uczelnia dysponuje dokumentacją potwierdzającą ich jakość. Program kształcenia wymaga od doktorantów aktywności badawczej, publikacyjnej i konferencyjnej, co znajduje potwierdzenie w corocznych sprawozdaniach oraz opiniach promotorów. Ponadto, w ramach realizacji indywidualnych programów badawczych, doktoranci uczestniczą w wyjazdach zagranicznych i wystawach. Zauważalny jest komponent umiędzynarodowienia szkoły doktorskiej, przejawiający się udziałem doktorantów w międzynarodowych szkołach letnich, wystawach zagranicznych oraz programach stażowych. Na podstawie danych zawartych w matrycy można stwierdzić, że program kształcenia umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Zachowano przy tym elastyczność wynikającą ze specyfiki reprezentowanych dyscyplin naukowych.

Program nie był konsultowany z podmiotami zewnętrznymi, jednak jego ocenę ze wskazaniem na stosowane dobre praktyki uwzględniono w publikacji W. Kiełbasiński, A. Kola, B. Pietrzyk-Tobiasz, „Ewaluacja jakości kształcenia w szkołach doktorskich – aspekty praktyczne”, Toruń 2024, którego wyniki zostały wykorzystane przez podmiot prowadzący Szkołę Dokorską. Rekomenduje się, aby przy wprowadzaniu kolejnych zmian w programie kształcenia – zarówno ich zakres, jak i proces przygotowania – zostały one szczegółowo opisane w uzasadnieniu do uchwały wprowadzającej zmiany.

- **Sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK:**

Dokumentacja dotycząca funkcjonowania Szkoły Doktorskiej, obejmująca m.in. Regulamin Szkoły Doktorskiej, zasady weryfikacji efektów uczenia się, formularze, sylabusy oraz procedury oceny śródkresowej, jest dostępna dla wszystkich doktorantów na platformie „enauka UJD” oraz w systemie USOS.

Każdy przedmiot posiada własną kartę przedmiotu oraz sylabus, w których określono efekty uczenia się, metody i narzędzia ich weryfikacji, a także kryteria oceniania.

W procesie weryfikacji efektów uczenia się uczestniczą: nauczyciele akademicki, promotorzy, rady dyscyplin naukowych, Dyrektor Szkoły Doktorskiej oraz Zespoły Jakości Kształcenia Szkoły Doktorskiej (ZJK-SD). Zasady weryfikacji są doprecyzowywane przez prowadzących w sylabusach szczegółowych, z którymi doktoranci zapoznają się podczas pierwszych zajęć. Zgodnie z deklaracją podmiotu, doktoranci mają również możliwość zapoznania się z treścią dokumentów w wersji papierowej, udostępnianych na ich wnioski.

W procesie weryfikacji wykorzystywane są różnorodne narzędzia, w tym: prace pisemne, prezentacje, testy, ocena aktywności, sprawozdania oraz hospitacje zajęć. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK są systematycznie doskonalone na podstawie corocznych sprawozdań zespołów dziedzinowych, obejmujących również mechanizmy naprawcze. Należy jednak zaznaczyć, że doktoranci nie są ankietowani bezpośrednio w tym zakresie.

Transparentność procesu zapewniają cykliczne sprawozdania doktorantów i opinie promotorów, a także ewaluacja prowadzona przez ZJK-SD. Wysoką jakość procesu potwierdzają regularne badania ankietowe wśród doktorantów oraz przeprowadzone hospitacje zajęć. W badanym okresie opracowano również matrycę pokrycia efektów uczenia się oraz zaktualizowano formularze Indywidualnych Planów Badawczych (IPB) i rocznych sprawozdań doktorantów.

Dla poszczególnych roczników doktorantów oraz promotorów przygotowano kursy online na platformie „enauka UJD”, zawierające informacje dotyczące zasad weryfikacji efektów kształcenia oraz aktualnych procedur obowiązujących w Szkole Doktorskiej.

Zasady te obejmują również możliwość uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza tradycyjnymi zajęciami dydaktycznymi, m.in. poprzez publikacje naukowe, udział w konferencjach, realizację projektów badawczych i grantowych oraz działalność popularyzatorską. W przypadku konferencji naukowych rekomenduje się możliwość potwierdzenia uczestnictwa poprzez przedłożenie programu konferencji wraz z oświadczeniem doktoranta o udziale. Rekomenduje się także szkolenie z zasad weryfikacji efektów jako ewentualne rozwinięcie dostępnego kursu online.

Analizie poddano losowo wybrane sylabusy – zarówno przedmioty ogólne, wspólne dla wszystkich doktorantów, jak i zajęcia właściwe dla poszczególnych dyscyplin. Rekomenduje się, aby w ramach każdego przedmiotu doktoranci nabywali wiedzę, umiejętności i kompetencje zgodne z wymaganiami poziomu 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Zróźnicowanie ocen uzyskiwanych w analizowanych zestawieniach potwierdza rzetelność i obiektywność procesu weryfikacji efektów kształcenia.

Dobłą praktyką stosowaną w Szkole Doktorskiej jest wyróżnianie najbardziej zaangażowanych doktorantów nagrodą „Primus in Schola Doctorali” w wysokości 3000 zł, przyznawaną za szczególne osiągnięcia naukowe i postawę promującą wartości akademickie.

- **Kwalifikacje nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących kształcenie w szkole doktorskiej:**

Część kadry akademickiej SD posiada relewantne osiągnięcia naukowe. SD współpracuje z ośrodkami zagranicznymi, choć nie są to ośrodki wybitne czy też pierwszoligowe. Dorobek naukowy i dydaktyczny kadry jest zasadniczo spójny z zakresem prowadzonego kształcenia oraz obejmuje publikacje i projekty badawcze. Część kadry akademickiej aktywnie uczestniczy w działalności badawczej, w szczególności widać różnicę pomiędzy poziomem aktywności w naukach humanistycznych i ścisłych, na korzyść tych drugich. Kadra nadzorująca badania eksperymentalne dysponuje adekwatnym zapleczem laboratoryjnym. Część kadry uczestniczy też w projektach doskonalenia dydaktyki. W SD funkcjonują jasno określone procedury wyznaczania promotorów. Promotorzy przygotowują coroczne opinie o postępach doktorantów, prowadzą seminaria doktoranckie, nadzorują praktyki dydaktyczne i wspierają doktorantów w publikacjach, konferencjach i grantach. Dokumentacja jest przejrzysta. Doktoranci są zasadniczo zadowoleni z jakości opieki naukowej. SD zapewnia wsparcie formalne i organizacyjne i systemowe monitorowanie postępów. Doktoranci oraz kadra są aktywnie zachęceni do aplikowania o granty i stypendia. W SD realizowano projekty NCN, NAWA, projekty mobilnościowe oraz granty uczelniane. SD wspiera aplikowanie poprzez szkolenia i działalność Biura Wsparcia Aplikacji Grantowych. Część kadry pochodzi z zagranicznych ośrodków naukowych co sprzyja umiędzynarodowieniu kształcenia, ale dominuje uwarunkowanie lokalne. Niekiedy brakuje wsparcia ze strony promotorów jeśli chodzi o konkrety dotyczące wyjazdów zagranicznych, tzn. np. ustanowienie kontaktów dla doktorantów, pomoc w doborze ośrodka i zdobyciu zaproszenia, etc. Ponieważ SD składa się z licznych dyscyplin, humanistycznych, społecznych, ścisłych, sztuki, to może to rodzić pewne problemy ze spójnością dyscyplinarną, choć niesie także korzyści w postaci możliwości interdyscyplinarnego transferu wiedzy.

- **Jakość procesu rekrutacji:**

Uniwersytet stwarza potencjalnym kandydatom do szkoły doktorskiej realną możliwość zapoznania się z dokumentami dotyczącymi funkcjonowania szkoły doktorskiej. Udostępnia także informacje o kadrze SD, katalogu prowadzonych badań i współpracy naukowej z innymi ośrodkami, natomiast nie udostępnia informacji o osiągnięciach doktorantów (choć, jak wynika z raportu, niektórzy doktoranci przypisani do dyscyplin nauki fizyczne, nauki chemiczne i nauki o zdrowiu mają znaczące osiągnięcia naukowe) ani o dostępnej infrastrukturze, SD jest otwarta na kandydatów z innych ośrodków, przyjmuje bardzo dużo cudzoziemców (25%), np. z Ukrainy czy Nigerii. Zgłaszają się także kandydaci z Tadżykistanu czy Wietnamu. W procesie rekrutacji bierze się pod uwagę uwarunkowania związane z harmonogramem i zasadami finansowania projektów obejmujących badania naukowe i prace rozwojowe prowadzone przez doktorantów. Podstawę rekrutacji stanowi poziom naukowy kandydatów. Zasady rekrutacji są powszechnie łatwo dostępne we właściwym czasie.

Zasady rekrutacji spełniają kryteria jednoznaczności i czytelności, a postępowanie jest przejrzyste i gwarantuje niedyskryminację i konkurencyjny charakter. Osoby zasiadające w komisji rekrutacyjnej mają odpowiednie kwalifikacje.

Prawa osób z niepełnosprawnościami są szanowane, w tym poprzez dostosowanie narzędzi, warunków architektonicznych i lokalowych oraz rozwiązania ułatwiające komunikację. O efektywności tych działań świadczy fakt, że odsetek osób z niepełnosprawnościami jest w Szkole taki sam, jak w społeczeństwie (10%), co niewątpliwie zasługuje na uznanie.

Weryfikacja predyspozycji kandydata do prowadzenia działalności naukowej opiera się na typowych technikach i narzędziach (analiza dokumentacji i rozmowa rekrutacyjna).

Uniwersytet dokonuje identyfikacji elementów rekrutacji pozostających na niewystarczającym poziomie, m.in. zbierając w formie wiadomości e-mailowych informacje od kadry uczestniczącej w rekrutacji, i wdraża w całości rozwiązania doskonalące ten proces uchwalając corocznie nowe zasady rekrutacji.

Całościowa ocena jakości procesu rekrutacji jest pozytywna.

Zalecenie:

Udostępnianie informacji o osiągnięciach doktorantów i dostępnej infrastrukturze.

- **Jakość opieki naukowej lub artystycznej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej:**
Podmiot prezentuje w zwięzły i czytelny sposób kryteria wyznaczania jak również zmiany promotora / promotorów. Zawiera je Regulamin SD. Procedury zastosowane w podmiocie dają możliwość wyłonienia opiekunów o odpowiednich kompetencjach promotorskich, których dorobek naukowy lub osiągnięcia artystyczne są aktualne i pokrywają się z problematyką przygotowywanej pracy doktorskiej. Zakres wymagań wobec promotorów w odniesieniu do sprawowanej opieki nad doktorantem jest określony i obejmuje wszelkie niezbędne obszary umożliwiające doktorantowi rozwój naukowy lub artystyczny, wraz z zagadnieniami funkcjonowania w społeczności akademickiej czy nabywaniem umiejętności przekrojowych. W podmiocie istnieją wielotorowe metody weryfikacji pracy promotorów, współpracy na linii promotor – doktorant, w tym również metody i sposoby modyfikacji, poprawy, doskonalenia opieki promotorskiej, aby zapewnić wysoki poziom prowadzonych badań naukowych i artystycznych. Są one obecne i opisane w Regulaminie SD, poza tym doktorant ma możliwość reagowania w każdym momencie, kiedy zaistnieje sytuacja konfliktowa czy problemowa. Podmiot informuje o warunkach jakie zapewnia studentom, aby skutecznie realizować kształcenie oraz realizację IPB studentów. Dotyczy to układu zajęć uwzględniającego preferencje stron procesu dydaktycznego, z możliwością organizacji zajęć online w uzasadnionych przypadkach. Infrastruktura badawcza Uczelni jest udostępniana studentom pod okiem i opieką swoich promotorów, zaś prowadzona współpraca przez Uczelnię i Szkołę Dokorską umożliwia im również prowadzenie badań w innych ośrodkach. Studenci mają możliwość ubiegania się o finansowanie swoich badań naukowych aplikując o uzyskanie funduszy z działalności badawczej i rozwojowej Uczelni. Mają również dostęp do korzystania z oferowanych przez Uczelnię możliwości doskonalenia i poszerzania zakresu kształcenia poprzez wyjazdy w ramach programów ERASMUS+, PROM, CEPUS, czy projektów w ramach „Laboratoriów wiedzy i doświadczeń”. Doktoranci z niepełnosprawnościami mają również zapewnione wsparcie i udogodnienia, których zakres jest dostępny na stronie internetowej Biura do Spraw Osób z Niepełnosprawnościami Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie (<http://www.bon.ujd.edu.pl/>).
Podmiot zaprasza do współpracy w sprawowaniu opieki naukowej lub artystycznej specjalistów z innych ośrodków zarówno krajowych jak i zagranicznych i podaje dane związane z ewaluowanym okresem w SD, które potwierdzają, że to mocna strona podmiotu w tym obszarze. Rzetelność pracy promotorów jest weryfikowana na podstawie corocznie składanych opinii przez promotorów i sprawozdań przez doktorantów, które podlegają analizie przez Zespoły Jakości Kształcenia SD i dyrekcję. Ponadto podmiot przeprowadza ankiety wśród doktorantów dotyczące oceny jakości opieki naukowej oraz zachęca do zgłaszania wszelkich uwag i problemów dyrekcji.
Podsumowując, jakość opieki naukowej lub artystycznej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej w podmiocie w okresie podlegającym ewaluacji, została oceniona pozytywnie.

- **Rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej:**

Sposób przeprowadzania oceny śródkresowej (OŚ), zgodnie z art. 205 ust. 1 pkt 3 PSWiN, został określony w Regulaminie Szkoły Doktorskiej (SD). Załącznik do Uchwały Rady Szkoły Doktorskiej UJD „Szczegółowe zasady przeprowadzania oceny śródkresowej w Szkole Doktorskiej UJD w Częstochowie” określa dodatkowo: tryb powoływania komisji ewaluacyjnej, opis wymaganej dokumentacji i kryteria OŚ. Obydwa dokumenty, przygotowane zarówno w języku polskim, jak i angielskim, są dostępne dla wszystkich zainteresowanych osób. Do roku 2021 Regulamin SD przewidywał dwie składowe OŚ:

- ocenę szeroko rozumianego rozwoju doktoranta (wiedzy i umiejętności);
- ocenę postępów w realizacji indywidualnego projektu badawczego.

Zapisy regulaminu dotyczące doboru kryteriów OŚ były jednak na przestrzeni lat modyfikowane i od 2024 r., zgodnie z aktualnie obowiązującym Regulaminem, OŚ odbywa się w oparciu o:

- sprawozdanie z realizacji indywidualnego planu badawczego według wzoru ustalonego uchwałą Rady SD wraz z załącznikami;
- rozmowę z doktorantem.

Opracowano również procedurę odwoławczą od negatywnego wyniku OŚ. Należy zauważyć, że procedura nie była dotąd realizowana – wszystkie oceny śródkresowe zakończyły się wynikiem pozytywnym, zatem nie było przypadków odwołań od oceny.

Komisje ewaluacyjne (KE) w SD UJD składają się z trzech samodzielnych pracowników naukowych, z których na ogół dwóch, reprezentujących dyscyplinę ocenianego doktoranta jest spoza UJD, w tym również - z ośrodków zagranicznych. Kandydatów na członków KE zgłaszają i wybierają odpowiednie rady dyscyplin, uwzględniając zbieżność dorobku naukowego z tematyką rozprawy doktorskiej przygotowywanej przez doktoranta. Stosowane są przepisy i praktyki ograniczające wystąpienie konfliktu interesów między doktorantem a członkami KE. Terminy posiedzeń komisji ewaluacyjnych ustala dyrektor SD w porozumieniu z przewodniczącymi komisji. Do chwili obecnej odbyły się cztery cykle OŚ, które objęły łącznie 44 doktorantów. Tylko dwie oceny odbyły się poza terminem określonym w Regulaminie, co spowodowane było późniejszą rekrutacją 2 doktorantów do programu STER.

Postanowienia zawarte w regulaminie SD regulujące OŚ były na przestrzeni lat wielokrotnie modyfikowane, co w znaczący sposób poprawiło rzeczowość przeprowadzania OŚ. W trosce o przejrzystość, neutralność i wysoką jakość przeprowadzania OŚ SD wprowadziła specjalne formularze, wypełniane przez każdego członka KE, które po przeprowadzeniu OŚ są szczegółowo analizowane. Pozwoliły one zidentyfikować i zmodyfikować elementy OŚ wymagające poprawy.

Mocne strony:

- powoływanie odrębnych komisji ewaluacyjnych dla każdego doktoranta, co pozwala bardziej precyzyjnie dopasować kompetencje członków komisji do tematu rozprawy;
- powoływanie dwóch członków komisji spoza podmiotu, w tym naukowców z zagranicy, co służy zachowaniu transparentności i bezstronności, a także umożliwia porównanie ze standardami międzynarodowymi.
- wprowadzenie udogodnień dla doktorantów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (możliwość ubiegania się o dostosowanie przeprowadzenia OŚ do indywidualnych potrzeb).

Słabe strony i rekomendacje:

W przeprowadzonych dotychczas OŚ nie uczestniczyli przedstawiciele doktorantów. W związku z powyższym rekomendujemy włączenie doktorantów jako obserwatorów procesu

oceny. Rekomendujemy również opracowanie procedury umożliwiającej wcześniejsze zgłaszanie potencjalnego konfliktu interesów między doktorantem a członkami KE. Ponadto sugerujemy wprowadzenie wytycznych dla recenzentów w celu uwspólnienia kryteriów ocen, co może poprawić ich obiektywność.

- **Umieędzynarodowienie:**

Aktywności międzynarodowe są obecne w SD w stopniu przeciętnym. Sporo osób odbyło zagraniczne staże naukowe, choć są to głównie wyjazdy krótkie (do kilku tygodni), i głównie do krajów bliskich takich jak Czechy, Ukraina, Niemcy. Brakuje w tym sensie współpracy transkontynentalnej oraz długofalowej. SD inicjuje zaproszenia dla naukowców z zagranicy w roli wykładowców oraz członków komisji ewaluacyjnych, co jest korzystne. Część kadry jest dobrze zorientowana w realiach międzynarodowego funkcjonowania nauki i zdecydowanie wspiera w tej kwestii doktorantów, brakuje jednak rozwiązań systemowych i silniejszego wsparcia finansowego oraz motywacyjnego dla prezentowania wyników badań na czołowych dla danej dyscypliny konferencjach międzynarodowych poza granicami kraju. Część doktorantów posiada kopromotorów z zagranicznych ośrodków, co stanowi korzyść. Część zajęć odbywa się w j. angielskim. SD prowadzi także stronę w j. angielskim. Ok. 25% doktorantów to cudzoziemcy, jednak głównie ze Wschodu (mówiący po polsku). Nie ma problemu z przygotowaniem rozprawy w języku angielskim, ale też nie jest to w żaden sposób premiowane. Doktoranci zagraniczni otrzymują wsparcie integracyjne. Część doktorantów publikuje międzynarodowo, w dobrych czasopismach z list SCOPUS i JCR, choć widać w tym obszarze dysproporcję na niekorzyść nauk humanistycznych. Potrzeby obejmują: wprowadzenie grantów badawczych wewnętrznych dla doktorantów w ramach SD, tzn. zapewnienie wewnętrznego finansowania i wzmocnienie autonomii w ramach uczelni. Ponieważ problemem może być wielość dyscyplin przynależących do wielu dziedzin nauki, istotne jest zróżnicowanie IPB ze względu na specyfikę. Wsparcie administracyjne dla doktorantów ze strony SD istnieje, ale ścieżka administracyjna jest zbyt długa, sugeruje się jej skrócenie. Dla rozwoju i wzmocnienia umieędzynarodowienia kluczowe jest informowanie doktorantów na bieżąco, za pośrednictwem różnych kanałów komunikacji. Rozwinięcia wymaga także istniejąca współpraca z kopromotorami zagranicznymi.

- **Skuteczność kształcenia doktorantów:**

W pierwszym pełnym cyklu kształcenia (w 2023) terminowo ukończyli studia niemal wszyscy doktoranci, co dowodzi wysokiej skuteczności tego kryterium. Z kolei w drugim, niepełnym cyklu kształcenia, ukończyła je niemal połowa doktorantów a druga połowa złożyła uzasadnione wnioski o przedłużenie terminu złożenia rozprawy. To również utrzymuje wysoką skuteczność w ramach tego kryterium, szczególnie że dotyczy ona niepełnego drugiego cyklu. Zaprezentowane dane statystyczne wskazują, że 41% doktorantów, którzy ukończyli kształcenie w SD złożyło wnioski o wszczęcie postępowania nadania stopnia, a 23% z nich uzyskało już stopień doktora, natomiast żadnemu z doktorantów nie odmówiono jego nadania. Dane świadczą o dużej skuteczności kształcenia w podmiocie. Wskazują, że jednostka monitoruje i analizuje skuteczność prowadzonego kształcenia starając się reagować i wyciągać wnioski ogólne w tym zakresie. Z każdej z dyscyplin, w których podmiot prowadzi kształcenie, wymienione są konkretnie osiągnięcia naukowe lub artystyczne wybranych doktorantów (od 3 do 5). Są to, w zależności od dyscypliny - publikacje (monografie, artykuły naukowe), w tym również w wysoko punktowanych czasopismach naukowych, wykłady oraz udział w konferencjach naukowych, również za granicą, także autorstwo wystaw, udział w projektach wdrożeniowych, upowszechnianie nauki, udział w koncertach, wystawach konkursowych, itp. Część tych osiągnięć zostało zauważonych i nagrodzonych (stypendia MKiDN, Śląska Nagroda Naukowa, udział w międzynarodowym projekcie badawczym SHENG2, udział w projekcie NCBiR, projekt COST, stypendium niemieckiej fundacji Hermann-Niermann-Stiftung, francuska nagroda Excellence Award, nagroda Miejskiej Galerii Sztuki w Częstochowie). To potwierdza wysoką jakość osiągnięć naukowych i artystycznych oraz ich znaczenie. Widoczna jest zgodność zakresu uzyskanych rezultatów i osiągnięć z tematyką prowadzonych badań przez doktorantów. W raporcie samooceny odnoszącym się do skuteczności kształcenia doktorantów nie opisano w wyczerpującej formie informacji w jaki sposób podmiot umożliwia doktorantom dokonywanie oceny jakości kształcenia w SD. Podczas wizytacji dookreślono, że doktoranci dokonują oceny jakości kształcenia w 2 ankietach: ewaluacyjnej (wypełnianej pod koniec studiów, na IV roku) oraz oceniającej jakość opieki promotorskiej w SD (wypełnianej po ocenie śródkresowej oraz pod koniec kształcenia).

Wyniki tych ankiet są publikowane na stronie internetowej SD. Podmiot zachęca też do zgłaszania wszelkich uwag i problemów dyrekcji, która w razie potrzeby podejmuje stosowne działania. Podmiot również monitoruje kariery zawodowe absolwentów wskazując, że część z nich kontynuuje działalność naukową. Spośród 5 absolwentów, którzy uzyskali stopień doktora, dwoje znalazło pracę na UJD, a jeden absolwent pracuje na uczelni zagranicznej (Ukraina).

Podsumowując, skuteczność kształcenia w Szkole Doktorskiej UJD w Częstochowie została oceniona pozytywnie. W ramach tego kryterium warto by rozważyć stworzenie jakiegoś dodatkowego mechanizmu (np. nieobowiązkowego) umożliwiającego doktorantom ocenę jakości kształcenia w SD w okresie przed oceną śródkresową.

V. OPINIA KOŃCOWA I REKOMENDACJE

Całościowa ocena Szkoły Doktorskiej jest pozytywna. Na szczególne wyróżnienie zasługują jakość współpracy UJD z samorządem doktorantów oraz jakość procesu rekrutacji do Szkoły Doktorskiej. Aktywności międzynarodowe oceniono jako przeciętne, co zostało szczegółowo opisane w punkcie 7 raportu.

Podsumowanie rekomendacji dla Szkoły Doktorskiej:

- Przy wprowadzaniu kolejnych zmian w programie kształcenia – zarówno ich zakres, jak i proces przygotowania – powinny zostać szczegółowo opisane w uzasadnieniu do uchwały wprowadzającej zmiany.
- W przypadku konferencji naukowych należy wprowadzić możliwość potwierdzenia uczestnictwa poprzez przedłożenie programu konferencji wraz z oświadczeniem doktoranta o udziale.
- Wprowadzenie szkolenia z zasad weryfikacji efektów uczenia się jako ew. rozwinięcie dostępnego kursu online.
- Wprowadzenie zasady, aby w ramach każdego przedmiotu doktoranci nabywali wiedzę, umiejętności i kompetencje zgodne z wymaganiami poziomu 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).
- Udostępnianie informacji o osiągnięciach doktorantów i dostępnej infrastrukturze.
- Włączenie doktorantów jako obserwatorów procesu oceny śródkresowej.
- Opracowanie procedury umożliwiającej wcześniejsze zgłaszanie potencjalnego konfliktu interesów między doktorantem a członkami Komisji Ewaluacyjnej w procesie oceny śródkresowej.
- Wprowadzenie wytycznych dla recenzentów w celu ujednolicenia kryteriów oceny śródkresowej.
- Wprowadzenie rozwiązań systemowych i silniejszego wsparcia finansowego oraz motywacyjnego dla prezentowania wyników badań na czołowych dla danej dyscypliny konferencjach międzynarodowych
- Wprowadzenie grantów badawczych wewnętrznych dla doktorantów w ramach SD, tzn. zapewnienie wewnętrznego finansowania i wzmocnienie autonomii w ramach uczelni. Rozwinięcie istniejącej współpracy z kopromotorami zagranicznymi.
- Stworzenie dodatkowego mechanizmu (np. nieobowiązkowego) umożliwiającego doktorantom ocenę jakości kształcenia w SD w okresie przed oceną śródkresową.

VI. OCENA I UZASADNIENIE

Ocena końcowa:

pozytywna

Uzasadnienie:

Po przeanalizowaniu raportu samooceny oraz przeprowadzeniu wizytacji, zespół powołany przez przewodniczącego Komisji Ewaluacji Nauki dokonał pozytywnej oceny Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Jana Długosza. W związku z powyższym rekomenduje się przeprowadzenie kolejnej ewaluacji tej placówki za 6 lat, zgodnie z art. 259, pkt. 2 ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.)”.

System Ewaluacji Szkół Doktorskich jest finansowany
ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KEN

2023-2027

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

OŚRODEK
PRZETWARZANIA
INFORMACJI
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY